

Tema del trimestre: Ús del cànnabis en el tractament de la demència

➤ Antecedents

Els símptomes psicològics i conductuals associats a la demència (SPCD) poden fluctuar en freqüència i gravetat al llarg del curs evolutiu. Agitació, agressivitat, depressió, apatia, trastorns del son o del cicle circadià, etc. són símptomes disruptius que dificulten el manteniment de les activitats de la vida diària i representen una pèrdua de qualitat de vida, tant per la persona amb demència com pel seu entorn.

El tractament d'aquests SPCD sovint és amb prescripció farmacològica, amb psicofàrmacs que en el context de deteriorament cognitiu i comorbiditat associada poden comportar un empitjorament de la morbiditat i/o un increment del risc de mortalitat. Els fàrmacs amb efecte anticolinèrgic com alguns antipsicòtics o sedants poden representar un risc afegit i un increment en la demanda de recursos socials complementaris.

El creixent ús de derivats del cànnabis pel tractament d'efectes adversos associats a tractaments de quimioteràpia, així com la creixent evidència que el sistema cannabinoide pot regular processos degeneratius com la producció excessiva de glutamat, l'estrès oxidatiu o la neuroinflamació han promogut la recerca en el tractament dels SPCD.

➤ Estat de l'evidència

L'any 2009 la Col·laboració Cochrane va publicar un primer estudi de revisió sistemàtica on es comparava l'efecte dels cannabinoïdes amb efecte psicoactiu delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) i el no psicoactiu (CBD) que pot tenir diferents presentacions. La limitació a l'anàlisi d'assajos clínics cecs, aleatoritzats vs. placebo va obtenir un únic estudi vàlid per ser considerat, amb una mostra reduïda (n=12) i es va concloure falta d'evidència suficient. Tot i així, l'estudi analitzat realitzat al 1997 conclou efectes beneficiosos pel tractament de l'anorèxia en persones amb malaltia d'Alzheimer.

L'any 2019, van aparèixer diferents treballs de revisió i revisió sistemàtica per actualitzar l'evidència existent. Duran els 10 anys anteriors s'havien publicat diferents

treballs observacionals, de cohorts, etc. El major nombre de treballs són procedents d'Holanda, seguit de Gran Bretanya i EUA i Canadà. De fet, la Canadian Agency for Drugs and Thechnology in Health (CADTH) també va publicar al 2019 un treball de revisió sistemàtica a partir dels estudis previs i comparant els realitzats al propi país.

Els estudis també han avaluat els efectes adversos incloent valoracions de la persona i del familiar amb resultats també heterogenis. Estudis específics amb alguns dels tractaments han donat símptomes de fatiga, agitació, gastroenteritis, caigudes, etc. mentre que altres no han registrat alteracions de cap tipus i sí bona tolerància.

➤ Propostes futures

L'evidència obtinguda en els estudis suggereix beneficis en diferents aspectes i mostra que l'heterogeneïtat dels treballs és elevada i la majoria de revisions no són concloents degut a la variabilitat en el tipus de mostres (gravetat dels símptomes, estadi evolutiu, etc.) tipus de derivats del cànnabis prescrits, instruments de mesura utilitzats i SPCD analitzats.

Així que, a dia d'avui no hi ha elements suficients per a la recomanació de l'ús del cànnabis en el tractament de la demència, almenys no com a primera opció. Però també és cert que els resultats obtinguts en diferents estudis tant en reducció de símptomes, modificacions de paràmetres físics basals (sobretot pes), canvis en la relaxació nocturna, etc. fan que aquesta són una línia potencial de recerca, més encara en casos refractaris a altres tipus d'intervencions.

Són necessaris encara nous treballs que especifiquin millor els perfils de cannabinoïdes utilitzats (dosis, vies d'administració, amb efecte psicotròpic o no, etc.), el tipus de símptomes diana i els instruments de mesura, els efectes adversos, en cas positiu, entre altres.

➤ Per més informació relacionada

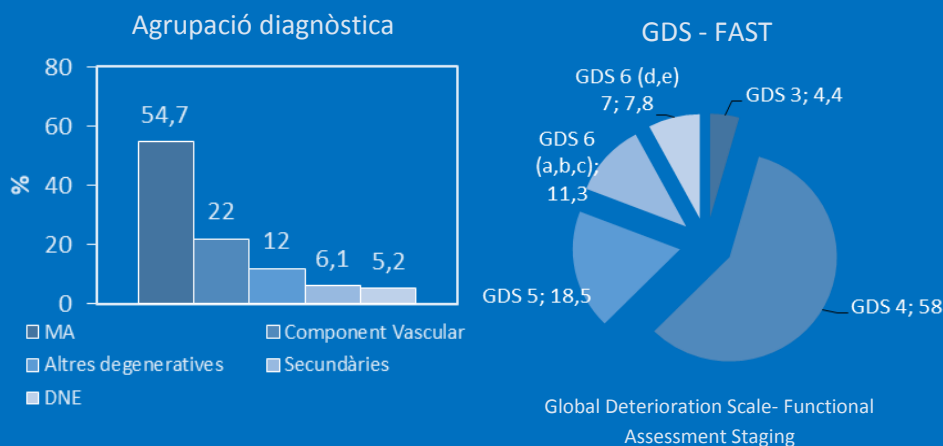
Hillen B, Soulsby N, Alderman C, Caughey GE. Safety and effectiveness of cannabinoids for the treatment of neuropsychiatric symptoms in dementia: a systematic review. *Ther Adv Drug Saf* 2019;10:1-23. Article de revisió sistemàtica dels treballs publicats durant els darrers 20 anys sobre l'ús i l'efectivitat dels tractaments amb derivats del cànnabis en el tractament dels símptomes neuropsiquiàtrics en persones amb demència. Treball exhaustiu que analitza la informació de 12 estudis que seguien els criteris PRISMA d'inclusió en revisions sistemàtiques. Els resultats no són concloents però identifica punts clau sobre el tipus de recerca necessària per millorar l'evidència i dotar de major potència estadística els resultats existents. Globalment, amb els anys, els articles descrits tendeixen a negar els beneficis a potenciar els efectes positius.

Timler A, Bulsara C, Bulsara M, Vickery A, Smith J, Codde J. Use of cannabinoid-based medicine among older residential care recipients diagnosed with dementia: study protocol for a double-blind randomised crossover trial. *Tirals*. 2020;21:188. Proposta de protocol d'assaig clínic publicat durant el 1r trimestre 2020 que té com objectiu monitoritzar la seguretat d'oli purificat amb CBM en persones amb trastorns de conducta, inquietud i pèrdua de qualitat de vida associada al dolor. L'estudi es durà a terme en centres residencials amb un període de reclutament de 2 setmanes i dos períodes de 6 setmanes de tractament vs. placebo. La mostra esperada és de 50 persones amb diagnòstic de malaltia d'Alzheimer.

Black N, Stockings E, Campbell G, Tran LT, et al Cannabinoids for the treatment of mental disorders and symptoms of mental disorders: a systematic review and meta-analysis. *Lancet psychiatry*. 2019;6:995-1010. Article d'anàlisi dels efectes dels derivats del cannabícol en trastorns mentals. En aquest cas, l'estudi no és específic per a persones amb demència i SPCD, si no que s'ha extret els treballs específics per la diferent fisiopatogènia. Els resultats globals observats són de mínima evidència que recolzi l'ús d'aquests tractaments així com un elevat nombre de treballs amb conflictes d'interès de la indústria declarats.

➤ II trimestre 2020 de ReDeGi.

- 9.230 casos registrats
- Edat: **79,5** anys
- MMSE: **17,9** punts
- Atenció primària: **79,4%**
- Temps fins al diagnòstic: **3,0** anys
- Antecedents familiars **28,9%**
- Antecedents depressió: **21,8%**

Col·laboradors del ReDeGi:

